

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11930
404 39 Göteborg

Sportfiskarnas yttrande över remiss gällande ökat skydd för Östersjöns större rovfiskar genom begränsningar vid fiske med handredskap och ryssjor

Diarienummer 2026-3179

Bakgrund

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) vill ha synpunkter på förslagen att i) införa maximimått och fångstbegränsning i fiske med handredskap och ryssja efter abborre på kuststräckan från Skåne län till och med Gävleborgs län och att ii) förändra nuvarande fångstbegränsning, vid fiske med handredskap och ryssja, för gädda och gös i Östersjön.

Inledning

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) är en demokratiskt uppbyggd ideell organisation och det organiserade sportfiskets företrädare i Sverige. Vår vision är ett hållbart fiske i friska vatten – för alla. Förbundet har idag ca 80 anställda och organiserar 75 600 sportfiskare och fiskevårdare. Sportfiske är en av Sveriges viktigaste fritidsaktiviteter med långt över en miljon utövare.

Sportfiskarna önskar lämna följande synpunkter:

Övergripande ställningstagande

Sportfiskarna delar myndighetens bakgrunds- och problembeskrivning av tillståndet för Östersjöns kustnära rovfiskbestånd och kan stödja delar av förslagen som föreslås i remissen. Vi vill samtidigt framföra kritik mot den bakomliggande argumentation och brist på beaktande av relevanta underlag i remissen och konsekvensanalysen.

1. Det finns en uppenbar diskrepans mellan myndighetens egen problembeskrivning och de åtgärder som föreslås.
2. Det saknas ett adaptivt arbetssätt i linje med en ekosystembaserad fiskförvaltning.
3. Det finns en uppenbar brist på beaktande av relevanta underlag och föreslagna åtgärder innebär en felaktig prioritering.

Sportfiskarna ställer sig i grunden förstående och accepterande till fångst- och storleksbegränsningar i det fria handredskapsfisket, förutsatt att syftet är att förhindra orimliga mängdfångster och osund uttagskultur. Begränsningarna behöver dock vara proportionerliga och rimliga i förhållande till annan påverkan och hur fisket bedrivs. Remissens brist på beaktande av det mängdfångande fiskets betydelse och felaktigt utmålade av sportfisket som den primära källan till dödlighet är bekymmersamt.

Egenfångad fisk är nyttig mat. Myndigheten bör inte kraftigt begränsa sportfiskares möjlighet att fånga sin egen middag med selektiva metoder om det inte finns tydliga underlag som visar att en reglering är nödvändig.

Sportfiskarna
Svartviksslingan 28
167 39 Bromma
info@sportfiskarna.se

Sportfiskarna anser sammanfattningsvis följande:

- Det är rimligt med fångstbegränsning för abborre längs med berörd kuststräcka och Sportfiskarna stödjer förslaget i sak. Dock av andra skäl än vad remissen gör gällande. Anledning borde ha motiverats med behovet att bedriva tillsyn och kontroll av särskilda fall av osund uttagskultur. Därtill anser vi att myndigheten behöver tillse en väl fungerande och utbyggd informationsspridning, tillsyn och uppföljning av regelverket.
- Att myndigheten i övrigt ska avvakta fortsatt reglering av sportfiskets möjligheter tills att en utvärdering av redan införda begränsningar har genomförts och att det mängdfångande fiskets betydelse har setts över.
- Att befintliga fönsteruttag för gädda och gös är rimliga, men att ytterligare fångstbegränsning till endast en av vardera arten per person och dag är en icke utredd och ensidig inskränkning som riskerar att permanentas.
- Vi delar myndighetens bedömning att stora individer är viktiga för ekosystemet men kan inte ta ställning till föreslagna mått för abborre då förslagen saknar en biologiskt och med fisket förankrad analys. Storleksbegränsningar i sportfisket behöver kunna motiveras med relevanta underlag. Om underlag saknas behöver myndigheten tillse att sådan kunskap inhämtas och redovisas innan de tillämpas.
- Att de bakomliggande ekosystemförändringarna i form av kraftigt ökad predation från storspigg, säl och storskarv måste hanteras på ett mer samordnat och målinriktat vis om situationen för kustens rovfiskbestånd på allvar ska kunna vändas.

Utveckling av synpunkter och invändningar mot förslaget

1. Diskrepans mellan problembeskrivning och föreslagen åtgärd

I remissens bakgrundsbeskrivning identifierar myndigheten korrekt att de primära orsakerna till de svaga rovfiskbestånden utgörs av storskaliga ekosystemförändringar – såsom övergödning, kustexploatering och förändrade näringsvävar där kraftigt ökad predation från storspigg, storskarv och säl är de viktigaste faktorerna för minskningen av kustens rovfiskar.

Gällande fiskets påverkan konstaterar myndigheten själv:

- Abborre: Dödligheten är förhöjd i endast vissa lokala provfiskeområden, men det är osäkert om detta främst beror på fiske eller på predation från säl och skarv (sid 3). Länsstyrelserna påpekar därtill att säl och skarv kan ha en dubbelt så stor påverkan som fisket (sid 5).
- Gädda: Snarare än fiskeridödlighet, drivs i dag den huvudsakliga dödligheten av predation från säl, skarv och spigg (sid 3).
- Gös: Det saknas helt en beskrivning av fiskets påverkan (sid 3).

Myndigheten anger även att reglering av handredskapsfiske efter rovfiskar skulle vara effektivt för att begränsa dödligheten ”på framför allt större individer av dessa” (sid 5). Vi ifrågasätter detta

påstående då sportfiskare i stor utsträckning frivilligt återutsätter de största individerna.¹ Ett beteende som kan uppstå även utifrån det signalvärde som enbart fångstbegränsningar kan ha, vilket speglar det ansvar många sportfiskare frivilligt tar.²

Att trots ovanstående konkludera att inskränkningar enbart riktade mot handredskap och ryssjor utgör ett "effektivt sätt att begränsa dödligheten" (sid 5) framstår som en logisk tankekurva. Det finns varken vetenskapligt stöd i remisstexten eller i förvaltningens historik för att ytterligare begränsningar enbart riktade mot sportfisket kommer att vända den negativa beståndsutvecklingen.

2. Det saknas ett adaptivt arbetssätt

Begränsningar av antal och fönsteruttag i sportfisket har tidigare införts för både gädda och gös, senast 2021. En adaptiv förvaltning utvärderar och uppdaterar åtgärder. Givet beståndens utveckling och fortsatta problem förefaller inte tidigare begränsningar av sportfisket haft en särskilt stor betydelse, vilket inte heller är förvånande enligt myndighetens egen problembeskrivning. Innan ytterligare begränsningar av sportfisket införs behöver tidigare åtgärder utvärderas.

Denna brist på en adaptiv förvaltning innebär mycket troligt också att de fångstbegränsningar som föreslås införas kommer att finnas kvar under en längre tid. Sportfiskarna anser därför att uttagsmängder och fönsterstorlekar bör sättas med det i beaktande. Under antagande att övriga åtgärder som pågår, till exempel en mer aktiv förvaltning av säl och skarv, befintliga och kommande fiskefredningsområden, och att "fisket med mängdfångande redskap ses över" (sid 4), förväntar vi oss en återhämtning av bestånden. Också i kombination med de många fysiska åtgärder och restaureringsarbeten som Sportfiskarna och andra aktörer genomför. När de större påverkansfaktorerna har åtgärdats och fått effekt förväntas bestånden även i de mest påverkade områdena tåla ett balanserat sportfiske och regelverket bör därför spegla detta.

3. Relevanta underlag och felaktig prioritering

Myndigheten exkluderar nätfiske och övrigt mängdfångande fiske från de föreslagna inskränkningarna med motiveringen att det fisket riktar sig mot flera arter och bör "ses över i ett större sammanhang", samt med hänvisning till svårigheten i dialogen med enskilda fiskerättsägare.

Detta resonemang är inkonsekvent, orättvist och underminerar förtroendet för förvaltningen:

- Uttagets fördelning: Enligt underlag från SOU 2025:89 (Moderniserad fiskelagstiftning, del 1, tabell 3.2) står det mängdfångande fisket för en betydande eller majoritetsandel av uttaget av rovfisk i flera områden. Jämfört handredskap, står mängdfångande fiske för 61 % av det totala fiskeuttaget av abborre och 53 % av gös i Bottniska viken. I mellersta Östersjön utgör mängdfångande fiske över 40 % av det totala fiskeuttaget för båda arterna.

¹ Birdsong, M., Beardmore, B., Dorow, M., Pagel, T. & Arlinghaus, R. (2025). Culture, context, and fish length drives voluntary catch-and-release behaviour of recreational anglers. *Reviews in Fish Biology and Fisheries*, 35 (4), 1829–1856. <https://doi.org/10.1007/s11160-025-09971-6>

² Lennox, R.J., Falkegård, M., Vøllestad, L.A., Cooke, S.J. & Thorstad, E.B. (2016). Influence of harvest restrictions on angler release behaviour and size selection in a recreational fishery. *Journal of Environmental Management*, 176, 139–148. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2016.03.031>

- Selektivitet: Att inte reglera oriktat nätfiske med selektiva brister, samtidigt som man reglerar det mest selektiva fisket skapar en snedbalans som saknar biologisk logik.

Denna brist på beaktande av relevanta underlag, som myndigheten själv ansvarar för, väcker återigen frågan hur myndigheten kan anse att begränsning av endast sportfiske kan vara en effektiv åtgärd? Givet att mängdfångande redskap såsom nätfiske står för nästan hälften eller mer av uttaget borde en reglering även av mängdfångande redskap vara minst lika effektivt. Nu exkluderas detta i stället helt från förslagen. Regleringsåtgärder får inte väljas utifrån principen om "minsta administrativa motstånd" utan måste utgå ifrån biologisk effekt och samhällsnytta.

Underlag relevanta för bedömning av maximimått för abborre saknas också i remissen och vi ställer oss frågande till vad föreslagna mått, som skiljer sig i olika kustområden, baseras på? Vi har förståelse för svårigheterna att bedöma relevanta storleksbegränsningar men vill föreslå att tillväxt i ett föränderligt klimat, beståndens storleksstrukturer och storlekar i sportfiskets fångster, kan utgöra relevanta underlag. Att besluta om storleksbegränsning är inte enbart en biologisk fråga utan kräver också en dialog med fiskets organisationer för att föreslagna mått ska få acceptans och förståelse. Vi önskar därför att myndigheten utreder frågan och bjuder in till dialog i det fortsatta arbetet.

Övriga inspel till kustförvaltningsarbetet

Sportfiskarna konstaterar att flera steg på senare år har tagits mot en bättre förvaltning av Östersjöns fiskbestånd, bland annat har trålgränsen längs delar av kusten flyttats ut på försök och regeringsuppdrag, regelförändringar och tillskjuten finansiering har underlättat utvecklingen mot en mer adaptiv och intressentdriven förvaltning av säl och skarv. En bred politisk majoritet säger sig vilja verka för ett sänkt fisketryck i utsjön och att återställa Östersjöns fisksamhällen. Förbundet har tidigare i dialog med både Havs- och vattenmyndigheten och ansvarigt departement påtalat behovet av ett helhetsgrepp kring kustens fiske och de nationellt förvaltade arterna.

Vi vill därför avslutningsvis återigen trycka på behovet av ett sådant helhetsgrepp där vi som organisation och företrädare för en stor folkrörelse kan spela en betydligt större roll än idag. Arbetet bör baseras på de tre benen:

1. Bättre övervakning av fiskbestånd och fisketryck
2. Bättre kunskap och regelefterlevnad genom utökad tillsyn och information
3. Minskad predation från säl och skarv.

I handläggningen av denna remiss har förutom nedanstående även Göran Sundblad, Micael Söderman, Lars Ljunggren, Lars Vallin och Olof Engstedt medverkat.

För Sportfiskarna,

Joel Norlin
Generalsekreterare

Nils Ljunggren
Kustförvaltningssamordnare

Sportfiskarna
Svartviksslingan 28
167 39 Bromma
info@sportfiskarna.se